

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

2011/2185(INI)

1.3.2012

ARVAMUS

Esitaja: naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Saaja: väliskomisjon

Aastaruanne inimõiguste kohta maailmas 2010. aastal ja Euroopa Liidu poliitika selles valdkonnas ning mõju ELi strateegilisele inimõiguste poliitikale (2011/2185(INI))

Arvamuse koostaja: Teresa Jiménez-Becerril Barrio

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval väliskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- võttes arvesse konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta (CEDAW) ja selle fakultatiivprotokolli,
 - võttes arvesse ÜRO deklaratsiooni naiste ja laste kaitse kohta hädaolukorras ja relvastatud konfliktides ning ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 1325 (2000) ja 1820 (2008),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu suuniseid, mis käsitlevad naiste ja tütarlaste vastu suunatud vägivalda ja võitlust nende diskrimineerimise kõigi vormide vastu,
 - võttes arvesse dokumenti „Meetmedokument ELi välismõõtmte tugevdamise kohta inimkaubanduse vastaste meetmete alal: ELi ülemaailmsete inimkaubanduse vastaste meetmete suunas”,
 - võttes arvesse Euroopa Komisjoni naiste hartat,
 - võttes arvesse Euroopa Nõukogu ministrite komitee soovitusi seksuaalse sättumuse või soolise identiteedi alusel diskrimineerimise vastu võitlemise meetmete kohta (CM/Rec(2010)5) ning Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee samateemalist soovitusi ja resolutsiooni (soovitus 1915 ja resolutsioon 1728),
- A. arvestades, et rahvusvaheliste konventsioonide ja õigusnormidega tunnustatud naiste põhiõigused tuleks süstemaatiliselt muuta kõigi kahepoolsete suhete aluseks, eelkõige suhete puhul selliste kolmandate riikidega, kellega EL on sõlminud assotsieerimis- ja koostöölepingud;
- B. arvestades, et naiste diskrimineerimist ja/või nendevastast vägivalda ei saa õigustada poliitiliste, usuliste ega kultuuriliste argumentidega;
- C. arvestades, et „naistevastase vägivallana” tuleb mõista igasugust soolise vägivalda tegu, mis põhjustab või tõenäoliselt põhjustab naistele füüsilist, seksuaalset või vaimset kahju või kannatust, sealhulgas sellise teoga ähvardamist, sundimist või meelevaldset vabadusest ilmajätmist kas avalikus sfääris või eraelus;
- D. arvestades, et vastuvõetamatult kasutavad relvajõud ikka veel seksuaalset vägivalda massiliste ja etniliste vägistamiste, inimkaubanduse ning naiste ja laste seksuaalse kuritarvitamise muus vormis sõjalise taktikana kogu maailma konfliktipiirkondades, sealhulgas nn sõjasaagina, kus seksuaalse vägivalda toimepanijad kasutavad ära konfliktiolukordi; arvestades, et ÜRO on tunnistanud sõja ajal vägistamise inimsusevastaseks kuriteoks, ja et ÜRO Julgeolekunõukogu on kohustunud võitlema seksuaalse vägivalda sõjataktilise kasutamise vastu;
- E. arvestades, et naiste kaasatuse ja soolise aspekti tähtsust rõhutab asjaolu, et seal, kus konfliktide lahendamise ja rahukindlustamisprotsessidesse on kaasatud rohkem naisi, täidavad nad rahuläbirääkimistel olulist rolli, laiendades ülesehitamise, taastamise ja rahu

kindlustamise ulatust;

- F. arvestades, et eri viisidel naiste väärkohtlemine toimub jätkuvalt, kuid jääb sageli teatamata, sest tegusid panevad toime ohvri lähimad pereliikmed;
1. tunneb heameelt Euroopa Komisjoni naiste harta üle, millega edendatakse soolist võrdõiguslikkust nii ELi kui ka rahvusvahelisel tasandil, ja ELi tegevuskava üle soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise kohta arengukoostöös (2010–2015) ning nõuab, et suurendataks jõupingutusi soolise võrdõiguslikkuse ja emade tervise alaste aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks;
 2. rõhutab eriti vajadust edendada tervisekasvatust ja asjakohaseid seksuaal- ja reproduktiivterviseprogramme, mis moodustavad olulise osa ELi arengu- ja inimõiguste poliitikast suhetes kolmandate riikidega;
 3. kutsub komisjoni ja nõukogu üles tagama, et konfliktiolukordades oleks naistel õiglane juurdepääs riiklikele tervishoiusüsteemidele ning piisavale günekoloogilisele ravile ja sünnitusabile vastavalt Maailma Terviseorganisatsiooni määratlusele;
 4. väljendab sügavat muret mitme kolmanda riigi linna- ja maapiirkondades juurdunud soopõhise diskrimineerimise ja koduvägivalla, Lõuna-Aafrika naiste ja tütarlaste vastu toime pandud seksuaalse vägivalla ja vägistamise suure määra, puudulike uurimiste (mida sageli takistavad soolised eelarvamused), tervishoiuteenustele takistatud juurdepääsu ning viivituste pärast ohvrite ravil;
 5. palub kõigi poliitikavaldkondade välistegevuses ja finantsvahendites arvestada rohkem naiste õigusi, et suurendada soolise võrdõiguslikkuse peavoolustamist geograafiliste ja temaatiliste programmide abil ning parandada vahendite vahelist koordineerimist; on seisukohal, et naiste ja meeste võrdõiguslikkus ning naiste inimõiguste kaitse peaks sisalduma kõigis ELi välispoliitika asjakohastes valdkondades ning vastavates meetmetes ja programmides;
 6. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles oma välispoliitikas, sealhulgas demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi kaudu edendama aktiivselt mittediskrimineerimist soo, rassi ja etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu;
 7. tunneb heameelt vahendi üle, mille võttis 2010. aastal vastu nõukogu inimõiguste töörühm, et aidata ELi institutsioonidel, liikmesriikidel, delegatsioonidel ja muudel organitel reageerida kiiresti homo-, bi- ja transseksuaalide inimõiguste rikkumisele; palub komisjonil tegeleda selliste rikkumiste struktuuriliste põhjustega;
 8. kordab, et naiste õigused peaksid olema oluline osa ELi peetavates inimõigustealastes dialoogides ja ELi poliitilises dialoogis kolmandate riikidega, kellega on sõlmitud koostöö- või assotsieerimislepingud, kooskõlas nende lepingute inimõiguste klauslitega, ja et naiste osalemist rahumeelses üleminekus tuleks nii läbirääkimistel kui ka aktiivsete rollide täitmisel laiendada; kutsub komisjoni ja nõukogu üles võtma kõnealuste sätete rikkumise korral kõik asjakohased meetmed;

9. on sügavalt mures soopõhise vägivalla kasvu pärast paljudes maailma paikades, mis on üheks ülemaailmse kriisi sümptomiks, ning eriti mõnedes Ladina-Ameerika maades toimepandud naistetapu (naiste ja tütarlaste mõrvade) suureneva hulga pärast, mis leiab aset üldise vägivalla ja struktuurilise diskrimineerimise taustal; mõistab sügavalt hukka igasuguse soopõhise vägivalla ja naistetapu kui hälbelise kuritegevuse ning valdava karistamatuse selliste kuritegude eest, mis on täiendavaks julgustuseks mõrtsukatele;
10. palub komisjonil ja Euroopa välisteenistusel eristada selgelt oma kohustused ning koordineerida ELi delegatsioonide vastavat tegevust liikmesriikide saatkondadega asjaomastes riikides, et viia liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Catherine Ashton tehtud avaldus naistetapu kohta ellu konkreetse poliitikana, millele eraldatakse piisavalt vahendeid; samuti palub komisjonil anda üleameerikalise inimõiguste süsteemi naistetappu käsitlevale tööle poliitilist ja rahalist toetust ning aidata kaasa selle otsuste rakendamisele;
11. toetab Ladina-Ameerika riike nende hoolsuskohustuse täitmisel naistetapu ärahoidmise, vaatluse, uurimise ja selle eest vastutuselevõtmise, karistuste kohaldamise ja hüvituse andmise osas; kutsub komisjoni üles tõstatama seda teemat regulaarselt poliitiliste dialoogide ja eriti olemasolevate inimõigustealaste dialoogide käigus ning pakkuma kahe piirkonna partnerluse raames koostööd, et otsida viise naistevastase vägivalla ja naistetapu kaotamiseks;
12. nõuab seepärast tungivalt, et komisjon ja nõukogu ergutaksid kolmandaid riike sätestama oma õigusaktides sõnaselgelt naiste õigused, tagama nende õiguste austamise ning rakendama sootundlikke poliitikasuundi ja mehhanisme, et kaasata naised aktiivsemalt avalikku – poliitilisse, majanduslikku või sotsiaalsesse – otsustusprotsessi;
13. palub komisjonil eranditult kõigi kandidaatriikidega peetavates läbirääkimistes tõstatada kesksena naiste õiguste küsimus, tuletada Türgi ametivõimudele meelde, et jätkuvalt tõsine naistevastane vägivald, sealhulgas aumõrvad ning varajased ja sundabielud on Türgis endiselt suur probleem, lõpetada parandusmeetmete tulemusetu ning Türgi ametivõimude leebuse ja vägivalla toimepanijate tõhusa karistamise puudulikkuse eiramine, nõuda Türgi valitsuselt reformide kiirendamist, soolise võrdsuslikkuse ja vägivallavastaste programmide sisseviimist haridussüsteemi kõigil tasanditel ning ametnike, politsei, kohtu ja kodanikuühiskonna koolitamist, ning paluda Türgil rakendada tulemuslikku ennetus-, kaitse- ja vastutuselevõtmise poliitikat ning teha käegakatsutavaid edusamme naiste õiguste austamise ja kehtestamise osas; jääb lisaks endale kindlaks, et Türgi peaks järgima ja rakendama rahvusvahelisi kohustusi, mis ta on võtnud näiteks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, Kairo tegevuskava, Pekingi tegevusplatvormi ja aastatuhande deklaratsiooni raames;
14. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegelema naistevastase vägivalla ja inimõiguste rikkumise soolise mõõtmega rahvusvahelisel tasandil, eelkõige kehtivate ja läbirääkimiste käigus olevate kahepoolsete assotsieerimis- ja rahvusvaheliste kaubanduslepingute raames;
15. rõhutab asjaolu, et poliitilise dialoogi eesmärkide hulka tuleks lisada ka see, et kõik partnerriigid loobuvad kõigist reservatsioonidest naiste diskrimineerimise kõigi vormide

likvideerimist käsitleva konventsiooni suhtes ja ratifitseerivad selle fakultatiivprotokoll;

16. tunnustab demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi edasiviivat rolli naiste õiguste ja naiste õiguste kaitsjate kaitsmisel ning tunneb heameelt stereotüüpide, diskrimineerimise ja koduvägivalla vastases võitluses korraldatud piirkondlike ja temaatiliste, teadlikkust tõstvate kampaaniate üle, mis on kooskõlas ELi suunistega, mis käsitlevad naistevastast vägivalda, naiste vastu suunatud seksuaalset vägivalda konfliktiolukorras, sund- ja varajast abielu, naiste suguelundite moonutamist ja naiste osalust demokraatiaprotsessis;
17. kutsub komisjoni siiski üles seda rahastamisvahendit veel paremini ära kasutama, et tegeleda naistevastase füüsilise, sotsiaalse ja psühholoogilise vägivalla kõigi vormidega ning töötada välja meetmed naiste õiguste ja positsiooni tugevdamiseks ühiskonnas;
18. rõhutab vajadust suurendada nii kodaniku- kui ka poliitilisel tasandil tehtavaid jõupingutusi, et kaotada naiste suguelundite moonutamine ning tavad, mis kahjustavad naisi ja tütarlapsi, toonitades asjaolu, et selline tegevus on inimõiguste ning naiste ja tütarlaste füüsilise puutumatuses raske rikkumine, ning kutsub liikmesriike üles võtma vastu ÜRO algatuse kehtestada ülemaailmne naiste suguelundite moonutamise vastane päev;
19. toetab kõiki maailma naisi, kes võitlevad naiste õiguste eest, ja märgib eelkõige hiljutisi sündmusi Saudi Araabias, kus üha kasvav hulk naisi juhib autot ja taotleb võrdõiguslikkust;
20. palub komisjonil ja liikmesriikidel vaadata läbi uue mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) ettepanekus esitatud sätted ning neid välissuhete raames soolise võrdõiguslikkuse osas märkimisväärselt parandada;
21. kutsub komisjoni üles asutama Euroopa naistevastase vägivalla vaatluskeskuse;
22. tuletab meelde, et nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/81/EÜ elamisloa väljaandmise kohta pädevate asutustega koostööd tegevatele kolmandate riikide kodanikele, kes on massiliste vägistamiste, inimkaubanduse ning naiste ja laste muud liiki seksuaalse kuritarvitamise ohvrid või kelle ebaseaduslikule sisserändele on kaasa aidatud, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta direktiiv 2009/52/EÜ, millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded, on kasulikud vahendid inimkaubanduse ohvrite kaitsmisel ning neid tuleks täielikult rakendada;
23. rõhutab, et laste ja eriti tütarlaste registreerimata jätmine on esimene samm nende õigustest ilmajätmisel; kutsub seetõttu komisjoni üles vajaduse korral toetama sündide registreerimist kolmandates riikides; rõhutab seepärast vajadust edendada muu hulgas ema õiguse tunnustamist saada kaitset ja tuge ning hoolitseda oma laste eest ja neid kasvatada, samuti vajadust edendada naiste tervist ja majanduslikku kaitset;
24. nõuab suuremat keskendumist ja paremat rahastamist programmidele, mille eesmärk on tagada hariduse kättesaadavus kõikidele tütarlastele (pidades meeles, et tütarlaste harimine on suurema soolise võrdõiguslikkusega ühiskonna rajamise nurgakivi), edendada naiste

majanduslikku sõltumatust ning vähendada tütarlaste ja naiste seksuaalset ärakasutamist kogu maailmas;

25. toonitab, et seksuaal- ja reproduktiivõiguste ning tervishoiuteenuste parema kättesaadavuse nimel tegutsemine on oluline osa naiste inimõiguste kaitsmisest; palub sellega seoses ELil kiirendada tööd aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel seoses emade tervishoiu parandamisega, sealhulgas võimaldades juurdepääsu teabele, tänapäevastele rasestumisvastastele vahenditele ja mitmesugustele reproduktiivtervishoiuteenustele; nõuab tungivalt, et komisjon taotleks seda eesmärki oma kõigis rahvusvahelise arengupoliitika meetmetes;
26. tunnustab demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi ning muude vahendite rolli demokraatia ülesehitamisel kolmandates riikides ning tuletab meelde, et demokraatia hõlmab naiste täielikku osalemist avalikus elus, nagu on näha araabia kevade järel ning nagu on sätestatud rahvusvahelistes ja piirkondlikes vahendites, näiteks inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika harta protokollis Aafrika naiste õiguste kohta;
27. toetab komisjoni tervishoiu valdkonnas, eelkõige HIVi ja AIDSi ennetamise osas, ja palub, et komisjon rõhutaks tervisekasvatuse vajadust eriti rasedate ja imetavate naiste puhul;
28. tunneb heameelt selle üle, et enamikul valimiste ELi vaatlusmissioonidel viibib ka sooküsimuste asjatundja ja pööratakse tähelepanu naiste osalemisele valimistel, ning nõuab, et võetaks vajalikud meetmed nende kohalolu tagamiseks kõikidel valimiste ELi vaatlusmissioonidel;
29. nõuab, et valimiste ELi vaatlusmissioonide aruannete järeldusi naiste poliitilise osalemise kohta valimistel võetaks arvesse asjaomaste riikide geograafilistes ja temaatilistes programmides;
30. tunneb heameelt ÜRO naiste õigusi edendava agentuuri asutamise üle ja kutsub ELi üles tegema selle institutsiooniga tihedat koostööd rahvusvahelisel, piirkondlikul ja riikide tasandil, et jõustada naiste õigusi;
31. rõhutab, et naistel peab olema kontroll nende seksuaal- ja reproduktiivõiguste üle, eelkõige rasestumisvastaste vahendite lihtsa kättesaadavuse ja abordi tegemise võimaluse abil; märgib, et õigus reproduktiivtervisele on inimõiguste lahutamatu osa; toonitab, et reproduktiivõigused põhinevad sellel, et tunnustatakse kõikide paaride ja üksikisikute põhiõigust otsustada vabalt ja vastutustundlikult oma laste arvu, sünnivahemiku ja sünniaja üle ning saada teavet ja vahendeid, et vastavalt käituda, ning õigust saavutada parim seksuaal- ja reproduktiivtervis, mis hõlmab kõikide õigust otsustada laste muretsemise üle ilma diskrimineerimise, sunni ja vägivallata (Maailma Terviseorganisatsiooni määratlus);
32. toetab igati seda, et ELi delegatsioonidesse ning ÜJKP (ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika) missioonidesse kaasatakse soolise võrdõiguslikkuse nõustajad või soolise võrdõiguslikkuse kontaktisikud ning palub liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal ja komisjoni asepresidendil anda neile piisavad vahendid ja volitused;

33. nõuab, et Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut pakuks konkreetset toetust ning koguks, analüüsiks ja levitaks soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise tulemuslikke tavasid selle kohta, kuidas rakendatakse Pekingi näitajaid naiste õiguste valdkonnas;
34. kohustub kaasama naiste õigusi süstemaatilisemalt oma aruteludesse ja resolutsioonidesse inimõiguste teemal ning kasutama Sahharovi auhinna võrgustikku ja eelkõige selle auhinna naissoost laureaate naiste õiguste eest seismiseks maailmas;
35. kutsub komisjoni üles võitlema soost lähtuvate abortide, vastsündinud tütarlaste tapmise ja muude kahjulike traditsioonide vastu, mis on paljudes ühiskondades endiselt levinud, kuid edendavad kuvandit tütest kui koormast ja pojast kui rahateenijast; palub komisjonil kasutada selleks arengu- ja abieelarvet;
36. kutsub komisjoni üles töötama eelarvamusliku soovaliku vältimise nimel, tehes seda mitte reproduktiivtervishoiuteenuste ja tehnoloogia kättesaadavuse piiramise kaudu, vaid naiste ja tütarlaste struktuurse diskrimineerimise lõpetamiseks tehtavate jõupingutuste tugevdamisega, sealhulgas sooliselt diskrimineerivate õigusaktide kaotamine, naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamine hariduse abil ning pärandi-, kaasavara-, pensioni- ja muu isikliku kindlustatusega seotud poliitika ja perekonnanime määramist puudutava poliitika käsitlemine;
37. kutsub komisjoni üles edendama kõikides koostöö- ja arenguprogrammides selliste VVOde aktiivset osalemist, kes tegelevad naiste õiguste ja tingimuste edendamisega;

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	28.2.2012
Lõpphääletuse tulemus	+: 27 -: 2 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Regina Bastos, Edit Bauer, Andrea Češková, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Sophia in 't Veld, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Nicole Kiil-Nielsen, Silvana Koch-Mehrin, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Raül Romeva i Rueda, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Britta Thomsen, Angelika Werthmann, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Vilija Blinkevičiūtė, Kent Johansson, Christa Klaß, Kartika Tamara Liotard, Ana Miranda, Mariya Nedelcheva, Katarína Neveďalová, Antigoni Papadopoulou, Sirpa Pietikäinen